

Cirkulärnr: 1993:36
Diariernr: 1993:0266
Handläggare: Bo Per Larsson
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1993-02-08
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Gymnasieskola
Rubrik: Arbetstidsfrågor inför läsåret 1993/94 vid gymnasieskolan

Personalpolitik 1993-2:12 Nyckelord: Arbetstid, Gymnasieskola

Arbetstidsfrågor inför läsåret 1993/94 vid gymnasieskolan

Svenska Kommunförbundet har bl a som målsättning att i 1993 års avtalsrörelse förhandla fram ett nytt löne- och arbetstidssystem för lärare. I avvaktan på att dessa förhandlingar genomförs och ett nytt avtal träffas gäller nuvarande bestämmelser. Det innebär att planeringen inför läsåret 1993/94 måste ske med utgångspunkt från dessa.

I den reformerade gymnasieskolan har timplanerna en ny konstruktion. De anger den undervisningstid uttryckt i klocktimmar som eleverna garanteras i varje ämne under hela den treåriga utbildningen.

Arbetstidsregleringen i BOK 423 (Specialbestämmelser för lärare) innebär att undervisningstiden för lärare i gymnasieskolan anges i veckotimmar, dvs i 40-minuterslektioner per vecka. Detta överensstämmer väl med timplanerna i den gamla gymnasieskolan som anger elevernas undervisning i de olika ämnena per vecka och årskurs uttrycks i 40-minuterslektioner.

Övergången till de nya timplanerna medför därför svårigheter vid planeringen av lärarnas tjänstgöring. Detta cirkulär beskriver vilka möjligheter nuvarande avtal ger kommunerna att hantera dessa svårigheter.

För att garantera eleverna den undervisningstid som följer av timplanen prövar kommunerna nu en rad olika åtgärder vid schemalaggnen. Läsåret delas in i perioder. Särskilda dagar eller särskilda positioner i schemat friläggs från undervisning och disponeras i stället för aktiviteter som annars skulle bryta schemat t ex friluftsdagar, temadagar, större skrivningar, syo-information m m. Samtidigt prövar man om och i vilken omfattning lärare bör delta i dessa aktiviteter. Det förekommer att elevernas undervisning schemaläggs under t ex 32-33 kalenderveckor och övriga aktiviteter under resterande veckor.

Kommunförbundet vill fästa kommunernas uppmärksamhet på att lärarnas tjänstgöring inte behöver schemaläggas på samma sätt, dvs undervisning i normal omfattning under 32-33 veckor och deltagande vid skrivningar, friluftsdagar, studieresor, syoinformation e dyl under övriga veckor.

BOK 423, pkt 4.2, andra stycket medger nämligen att undervisningstiden under en del av läsåret får omfatta ett större och under en annan del av läsåret ett motsvarande mindre antal veckotimmar. Det innebär att undervisningstiden kan variera mellan läsårets veckor.

Om dessutom lärares medverkan under andra aktiviteter än undervisning begränsas kan lektionsbortfall reduceras genom att deras undervisningstid utökas under övriga veckor.

För att underlätta planeringen av lärarnas tjänstgöring är det lämpligt att översätta den undervisningstid som läraren enligt avtal är skyldig att fullgöra varje vecka under ett läsår till "årsundervisningstid". Man kan därvid utgå från att läsåret omfattar 36 undervisningsveckor för lärare sedan hänsyn tagits till helg-, lov- resp studiedagar och att undervisningstiden för flertalet ämnen utgör 21 resp 27 veckotimmar.

Det innebär att lärare under ett läsår tjänstgör $36 \times 21/27$ undervisningstimmar = 756/972 undervisningstimmar = 504/648 klocktimmar.

Denna omfattning av undervisningstiden förutsätter att lärare - utöver sin undervisning - ej deltar vid friluftsdagar, syoinformation och andra aktiviteter som förläggs utanför den garanterade undervisningstiden enligt timplanerna eller vid centrala prov och andra större skrivningar. Om skolan ändå avsätter resurser för att lärare skall kunna delta i sådana aktiviteter skall deras undervisningstid reduceras i motsvarande grad. Alternativt kan ersättning utges.

Följande exempel visar hur reduktion av den enligt ovan an- givna undervisningstiden skall beräknas med hänsyn till resp lärares tjänstgöring.

EXEMPEL A:

En lärare med 21 veckotimmars undervisning tjänstgör under

- 3 halva friluftsdagar
- 1 halvdagsskrivning (som skrivvakt)
- 1 studieresa dvs 3 hela dagar eller 0,6 veckor.

Det innebär att lärarens undervisningstid ($21 \times 36 = 756$ undervisningstimmar) skall reduceras med
 $0,6 \text{ veckor} \times 21 \text{ vtr} = 12,6 \text{ utr} \sim 13 \text{ utr}$

Lärarens undervisningstid blir således
 $756 \text{ utr} - 13 \text{ utr} = 743 \text{ utr}$

EXEMPEL B:

En lärare med 27 veckotimmars undervisning tjänstgör under

- 4 friluftsdagar
- 1 studieresa dvs 5 hela dagar eller 1 vecka

Det innebär att lärarens undervisningstid ($27 \times 36 = 972$ undervisningstimmar) skall reduceras med
 $1 \times 27 \text{ vtr} = 27 \text{ veckotimmar}$

Lärarens undervisningstid blir således
 $972 \text{ utr} - 27 \text{ utr} = 945 \text{ utr}$

EXEMPEL C:

För lärare som under enstaka timmar deltar vid t ex samlingar, syo- information, terminsavslutning eller tjänstgör som skriv- vakt behöver undervisningstiden inte reduceras. Sådan tjänstgöring kan i stället förläggas inom ramen för den arbetsplatsförlagda tiden. Om denna tid därmed överstiger 5 timmar per vecka utges ersättning enligt BOK 423, pkt 13.2, dvs enkel övertid eller 180 % av 1/165 av månadslönen.

Avsikten med dessa exempel är att tydliggöra hur nuvarande avtal kan tillämpas vid övergången till nya timplaner. Det bör dock observeras att regleringen av undervisningstiden i gymnasieskolan är annorlunda än motsvarande reglering inom vuxenutbildningen såtillvida att lärarnas undervisningstid inte fastställs som nettotimid på årsbasis. Den sammanlagda undervisningstid som räknas fram läggs ut under läsårets veckor. Om undervisningstid som i förväg förlagts till en viss vecka helt eller delvis faller bort kan berörd lärare inte i efterhand åläggas att fullgöra motsvarande undervisning under en annan vecka. En noggrann planering är därför viktig.

Undervisningstid i oreglerade ämnen

För nya ämnen vars undervisningstid ej finns reglerad i centrala avtal e dyl gäller en särskild förhandlingsordning (BOK 423, bil 4.2 pkt 6) vilken innebär att lokala förhandlingar skall upptas. Om överenskommelse därvid ej kan träffas beslutar arbetsgivaren. Vid planeringen inför 1993/94 bör arbetsgivaren göra en preliminär bedömning om huruvida ett ämne skall jämföras med ett 21-, 24- eller 27-timmarsämne och tills vidare utgå från detta.

Ingår kursplanarbete m m i läraranställningen?

BOK 423 definierar lärare enligt följande: "Arbetstagare vars huvuduppgift är undervisning ... inkl för- och efterarbete och som därutöver fullgör uppgifter med nära anknytning till lärarrollen och skolans verksamhet enligt läroplanerna." Av detta framgår klart att olika former av planeringsarbete inför genomförandet av den nya gymnasieutbildningen utgör lärararbete och därför ingår i läraranställningen.

För gemensamt lärararbete står i första hand den arbetsplatsförlagda tiden till buds, för enskilt arbete förtroendetiden. Om den arbetsplatsförlagda tiden skulle överstiga 5 timmar per vecka utges övertidsersättning enligt BOK 423 pkt 13.2. Arbetsgivare kan också besluta om att minska undervisningstiden.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Bo Per Larsson